

Sygn. akt XII Ko 63/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2018 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie w XII Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSO Marek Celej

Protokolant: Kamila Wróbel

w obecności Prokuratora Renaty Zielińskiej

po rozpoznaniu w dniach 27 marca 2018, 07 maja 2018 r., 22 maja 2018r.

sprawy z wniosku **P. S.**

przeciwko Skarbowi Państwa

o odszkodowanie za poniesione szkody i zadośćuczynienie za doznane krzywdy wynikłe z zastosowania wobec niego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania zastosowanego przez Sąd Rejonowy dla Pragi Północ w Warszawie z dnia 09 czerwca 2006r. Sygn. akt III Kp 1144/06

na podstawie art. 552 § 1 k.p.k. w zw. z art. 552 § 4 k.p.k. i art. 554 § 4 k.p.k.

orzeka

I. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz P. S. kwotę 223.000 (dwieście dwadzieścia trzy tysiące) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty,

II. w pozostałej części wniosek oddala,

III. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt XII Ko 63/17

UZASADNIENIE

W dniu 07 sierpnia 2017 roku za pośrednictwem pełnomocnika adw. M. W. P. S. złożył wniosek o odszkodowanie i zadośćuczynienie w związku z niesłusznym tymczasowym aresztowaniem na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi- Północ w W. z dnia 09 czerwca 2006r. w sprawie prowadzonej pod sygn. akt III Kp 1144/06 domagając się zasądzenia na jego rzecz od Skarbu Państwa tytułem odszkodowania za poniesioną szkodę w postaci utraconych korzyści kwoty 18 900 zł i tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę kwoty 90 000 zł, które wynikły z zastosowania wobec niego tymczasowego aresztowania do sprawy pod sygn. akt VI Ds. 9/06 prowadzonej przez Prokuraturze Okręgową W. – P. w W. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty i kosztami postępowania, w tym zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. (wniosek k. 2 – 18)

W dniu 14 marca 2018r. pełnomocnik P. S. złożył pismo procesowe w którym zmodyfikował stanowisko wnioskodawcy zawarte we wniosku z dnia 07 sierpnia 2017r. i wniósł o zasądzenie kwoty 558.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty, tytułem

zadośćuczynienia za zastosowanie wobec wnioskodawcy niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania obejmującego okres czasu od dnia 08 czerwca 2006r. do dnia 18 grudnia 2007r. tj. 558 dni. (pismo procesowe k. 104).

Podczas rozprawy w dniu 27 marca 2018 roku wnioskodawca podtrzymał swoje stanowisko i wniósł o zasądzenie odszkodowania w kwocie 18.900,00 zł i zadośćuczynienia w kwocie 558.000,00 zł z tytułu niesłusznego zastosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. (k. 106)

Podczas rozprawy głównej w dniu 22 maja 2016 roku przed Sądem wnioskodawca wniósł o zasądzenie odpowiednich sum jak w złożonych wnioskach. (k. 126)

Prokurator w mowie końcowej przychylił się do wniosku pełnomocnika odnośnie kwoty odszkodowania za okres tymczasowego aresztowania i okresu, gdy wnioskodawca poszukiwał pracy. Ponadto podniósł, że kwota zadośćuczynienia jest zbyt wygórowana i wnioskował o kwotę 130 000 zł. (k. 126)

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Prokuratura Okręgowa W. P. w W. prowadziła śledztwo w sprawie VI Ds. 9/06. P. S. otrzymał wezwanie z dnia 31 maja 2006r. na przesłuchanie do osobistego stawiennictwa w Zarządzie (...) w W. w dniu 08 czerwca 2006r. godz. 10.00. (wezwanie k. 20).

W okresie od 06 stycznia 2003r. do 31 lipca 2006r. P. S. zatrudniony był w wymiarze pełnego etatu na stanowisku (...). P. S. zgłoszony był do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zatrudnienia przez płatnika D. M. NIP (...) prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...)(...). Stosunek pracy ustal w wyniku rozwiązania umowy bez wypowiedzenia na podstawie art. 53 par 1 pkt 2 K.P. Od 07 czerwca 2006r. do 31 lipca 2006r. P. S. został wyliczony okres nieskładkowy – nieobecność całodzienna usprawiedliwiona niepłatna. (świadectwo pracy k. 48 – 49, pismo ZUS z dnia 25 lipca 2017r. k.50 – 51, protokół przesłuchania podejrzanego k. 122)

Z powodu przewlekłych dolegliwości bólowych P. S. wielokrotnie poddawał się badaniom i zgłaszał do szpitala. P. S. od lat 80-tych zmagał się z kamicą nerkową, a także zmianami zwyrodnieniowymi i dyskopatycznymi w kręgu C6 i C7 kręgosłupa szyjnego. (dokumentacja medyczna k. 55 – 80)

P. S. w dniu 08 czerwca 2006r. po powrocie od lekarza udał się do CBŚ przy ul. (...) w W., gdzie został zatrzymany o godzinie 10.30 pod zarzutem z art. 56 ust 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii polegający na wprowadzeniu wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami w okresie od marca 2004r. do sierpnia 2005r. do obrotu i uczestniczenia w obrocie znacznej ilości środków odurzających, w tym w postaci około 750 gram kokainy. (protokół zatrzymania osoby k. 21-22)

W dniu 09 czerwca 2006r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi Północ w W. III Wydział Karny w sprawie o sygn. akt III Kp 1144/06 na wniosek Prokuratora Prokuratury Okręgowej W. -P. w W. zastosował wobec P. S. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy od 08 czerwca 2006r. do 08 września 2006r. Sąd przychylając się do wniosku prokuratura w uzasadnieniu wskazał na wysoką społeczną szkodliwość czynu, realne zagrożenie wymierzenia surowej kary do 10 lat pozbawienia wolności, oraz obawę mactwa. (postanowienie z dnia 09 czerwca 2006r. k. 23)

Postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2006r. Prokurator Prokuratury Rejonowej W. P. delegowany do Prokuratury Okręgowej W. P. w W. nie uwzględnił wniosku P. S. z dnia 16 sierpnia 2006r. o uchylenie lub zmianę środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na dozór policji. (postanowienie k. 27 – 28)

W dniu 06 grudnia 2006r. przeciwko P. S. do Sądu został skierowany akt oskarżenia o to, że w okresie od marca 2004r. do sierpnia 2005r. w W. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami wprowadził do obrotu i uczestniczył

w obrocie znacznej ilości środków odurzających w tym w postaci około 750 gram kokainy tj. o czyn z art. 56 ust 1 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania przedłużany był wobec P. S. w późniejszym czasie jeszcze czterokrotnie. Postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2006r. sygn. akt V Kp 385/06 Sąd Okręgowy Warszawa –Praga w Warszawie V Wydział Karny przedłużył tymczasowe aresztowanie do dnia 08 grudnia 2006r.. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Północ w W. III Wydział Karny z dnia 24 listopada 2006r. w sprawie o sygn. akt III Kp 2217/06 z kolei przedłużył środek zapobiegawczy do dnia 28 lutego 2007r. W dalszej kolejności postanowieniem z dnia 22 grudnia 2007r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Pragi P. w W. IV Wydział karny sygn. akt IV K 3531/06 zastosował środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres dalszych 6 miesięcy do dnia 28 sierpnia 2007r. a postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2007r. przedłużył tymczasowe aresztowanie P. S. do dnia 28 lutego 2008r. (postanowienie k. 25, 29, 30, 33)

P. S. w przypadku każdego z wymienionych postanowień - począwszy od postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztu i kolejnych postanowieniach o przedłużeniu najsurowszego środka zapobiegawczego składał zażalenie. Żadne z zażeń wnioskodawcy nie zostało uwzględnione przez Sąd II instancji. (postanowienie k. 24, 27,31, 32, 35)

Stosowanie tymczasowego aresztowania wobec P. S. zostało uchylone na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie IV Wydział Karny z dnia 18 grudnia 2007r. sygn. akt IV K 3531/06. (postanowienie k. 36-37).

P. S. został zwolniony z Aresztu Śledczego W. – M. w W. w dniu 18 grudnia 2007r. Wnioskodawca w warunkach izolacji przebywał nieprzerwanie od dnia 08 czerwca 2006r. do dnia 18 grudnia 2007r., a zatem przez 1 rok, 6 miesięcy i 10 dni. (nakaz zwolnienia k. 38)

P. S. po opuszczeniu Aresztu Śledczego W. – M. w W. przez ponad 6 miesięcy pozostawał bez pracy. Pierwszym pracodawcą P. S. po opuszczeniu Aresztu Śledczego był A. H. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Usługi (...). P. S. był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu wynagrodzenia na podstawie umowy o pracę przez płatnika składek A. H. NIP (...) z siedzibą w W. w okresie od 04 czerwca 2008r. do 30 czerwca 2008r. W dalszej kolejności z P. S. w okresie od 01 października 2008r. do 30 listopada 2008r. została podpisana umowa o pracę na okres próby. P. S. zatrudniony został w przedsiębiorstwie Handlowo-Produkcyjnym (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na stanowisku pracownika gospodarczego z wynagrodzeniem zasadniczym 2.080,00 zł. W tym zakładzie pracy P. S. jest zatrudniony do dnia dzisiejszego. (pismo ZUS z dnia 25 lipca 2017r. k. 52, umowa o pracę k. 53)

W dniu 21 grudnia 2015r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie sygn. akt IV K 1179/12 uznał P. S. za winnego tego że, w okresie od marca 2004r. do sierpnia 2005r. w W. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami uczestniczył w obrocie znaczna ilością środków odurzających w postaci co najmniej 300 gram kokainy i 450 gram cracka. Sąd na podstawie art. 56 ust 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii w brzmieniu ustawy sprzed nowelizacji z dnia 1 kwietnia 2011r. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył P. S. karę 2 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 200 stawek dziennych ustalając wysokość stawki dziennej na kwotę po 10 zł. (akta sprawy sygn. akt IV K 1179/12, odpis wyroku sygn. akt IV K 1179/12 k. 83 – 87 znajdujący się w aktach sprawy XII Ko 63/17

Następnie skutek wniesionej apelacji od wyroku w sprawie IV K 1179/12 Sąd Okręgowy Warszawa Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy wyrokiem z dnia 05 kwietnia 2017r. roku wydanym w sprawie VI Ka 1175/16 uniewinnił P. S.. (odpis wyroku k. 88 – 89)

Na skutek kasacji Prokuratora wniesionej przeciwko P. S. od wyroku o sygn. akt VI Ka 1175/16 zmieniającego wyrok o sygn. IV K 1179/12, Sąd Najwyższy w Warszawie – Izba Karna, mocą wyroku wydanego w sprawie II KK 298/17 z dnia 27 grudnia 2017 roku oddalił w całości kasację przeciwko P. S.. (pismo procesowe k. 100)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: wniosków o odszkodowanie i zadośćuczynienie (k. 2-18, 104), kopii wezwania (k. 20), kopii protokołu zatrzymania (k. 21-22), kopii postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi Północ w W. z dnia 09 czerwca 2006r. sygn. akt III Kp 1144/06 (k. 23), kopii postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie z dnia 14 lipca 2006r. sygn. akt VI Kz 685/06 (k. 24), kopii postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie z dnia 24 sierpnia 2006r. sygn. akt V Kp 385/06 (k. 25 – 26), kopii postanowienia Prokuratury Rejonowej W. P. z dnia 29 sierpnia 2006r. sygn. akt VI 9/06 (k. 27 – 28), kopii postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Północ w W. z dnia 24 listopada 2006r. sygn. akt III Kp 2217/06 (k. 29), kopii postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie z dnia 22 grudnia 2006r. sygn. akt IV K 3531/06 (k. 30), kopii postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie z dnia 16 stycznia 2007r. sygn. akt VI Kz 37/07 (k. 31), kopii postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie z dnia 07 lutego 2007r. sygn. akt VI Kz 87/07 (k. 32), kopii postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie z dnia 22 sierpnia 2007r. sygn. akt IV K 3531/06 (k. 33 - 34), kopii postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie z dnia 10 października 2007r. sygn. akt VI Kz 1051/07 (k. 35- 35v), kopii postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie z dnia 18 grudnia 2007r. sygn. akt IV K 3531/06 (k. 36 - 37), kopii nakazu zwolnienia (k. 38), kopii aktu oskarżenia (k. 39 – 42), kopii wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie z dnia 21 grudnia 2015r. sygn. akt IV K 1179/12 (k. 43 – 45, 83 - 87), kopii wyroku Sądu Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie z dnia 05 kwietnia 2017r. sygn. akt VI Ka 1175/16 (k. 46-46v, 88 - 89), Świadcstwa pracy (k. 48- 49), kopii pism z ZUS –u z dnia 25 lipca 2017r. (k. 50 – 52), kopii umowy o pracę (k. 53), dokumentacji medycznej i historii choroby (k. 55-80), dołączonej dokumentacji medycznej leczenia wraz z archiwalną książką zdrowia P. S. nadesłanej z Aresztu Śledczego W. – M. (załączona koperta do akt sprawy), protokołu przesłuchania podejrzanego (k. 122), a także zeznań wnioskodawcy P. S. (k. 106v - 108), zeznań świadków: G. S. (k. 118 -119), A. S. (k. 119 – 120), J. S. (k. 120 – 121),

Wnioskodawca P. S. podczas rozprawy w dniu 27 marca 2018 roku w sposób szczegółowy odniósł się do faktu skazania i późniejszego uniewinnienia. Obszernie opisywał przebieg postępowań karnych prowadzonych wobec niego, oraz przedstawiając skutki wynikające z faktu skazania, a oddziałujące negatywnie na jego życie osobiste oraz karierę zawodową. Wnioskodawca opisując pobyt w Areszcie Śledczym wskazał, że został osadzony na oddziale na którym przebywały osoby z bardzo ciężkimi zarzutami dotyczącymi m in. posiadania i wykorzystywania materiałów wybuchowych, czy też zajmowały się procederem obrotu środkami odurzającymi. Nadto podkreślił, że cele były do 8 m² i przybywało w nim w sposób ciągły 3-4 osadzonych. Co więcej podał, że wszystkie czynności fizjologiczne musiał wykonywać przy obecności współosadzonych, prysznic przysługiwał mu jeden raz w tygodniu i miał na to 7 minut, nadto zajmował górną pryczę co było dodatkowym utrudnieniem z uwagi na problemy z kręgosłupem, ciągle odczuwanymi bólu w odcinku szyjnym oraz bólami związanymi z kamicą nerkową. Wnioskodawca podał, że schodząc z górnej pryczy wielokrotnie upadał uderzając głową o podłogę w wyniku poślizgnięcia się. Nadto zeznał, że od wielu lat zmagając się z chorobami, regularnie odbywał wizyty lekarskie, a podczas pobytu w Areszcie Śledczym nie był objęty specjalistyczną opieką lekarską ortopedy i nefrologa, otrzymywał jedynie środki przeciwbólowe, jego leczenie miało charakter tylko i wyłącznie doraźny. P. S. podkreślił również, że z uwagi na to, że miał postawiony zarzut obrotu narkotykami w zorganizowanej grupie przestępczej był traktowany bardziej rygorystycznie. Był pod nadzorem i nie wychodził na spacer jedynie korzystał ze spacernika przez pierwsze 9 miesięcy tylko i wyłącznie z osobami z którymi zajmował cele. P. S. wielokrotnie w zeznaniach podkreślał, że najbardziej uciążliwy i traumatyczny był dla niego brak zgody na odbywanie widzeń z rodziną częściej niż dwa razy w miesiącu. Kolejnym trudnym zdarzeniem był pogrzeb brata i brak możliwości uczestnictwa w ceremonii pogrzebowej. P. S. podał również, że wyjątkowo trudne było dla niego konwojowanie go na rozprawy pod bronią.

W zakresie powyższego P. S. zażądał zadośćuczynienia i odszkodowania z tytułu zastosowania wobec jego osoby niesłusznego tymczasowego aresztowania co było następstwem pomówienia. Wskazywał, że do więzienia trafił przez Ł., który pomylił się wskazując na jego osobę, a prokurator nie wycofał wobec niego zarzutów. Podał, że w skutek apelacji od tego wyroku wniesionej przez jego obrońcę Sąd Apelacyjny uniewinnił go. Odnosząc się w dalszym ciągu

do przebiegu postępowania karnego w przedmiotowej sprawie zeznał, że Sąd Najwyższy oddalił kasację prokuratora i został prawomocnie uniewinniony.

Odnosząc się do żądania w zakresie odszkodowania P. S. wycenił je na kwotę 18.900,00 złotych, opierając się na szacunku, tj. przyjmując kwotę 900,00 złotych miesięcznie za czas trwania okresu tymczasowego aresztowania. Wskazanie na powyższą kwotę argumentował tym, że przed tymczasowym aresztowaniem miał stałą pracę z wynagrodzeniem 900,00 zł miesięcznie netto

Zeznał, że po wyjściu z aresztu, gdy jeszcze trwało postępowanie przed Sądem Najwyższym miał problem ze znalezieniem pracy i podjął ją dopiero od 01 października 2008r.

Żądanie zadośćuczynienia wnioskodawca oparł na fakcie negatywnych przeżyć psychicznych, konsekwencji dla zdrowia. Podał, że w związku ze skazaniem doznał szoku, stresu, stał się nerwowy i wybuchowy. Spotkał go ostracyzm wśród najbliższej rodziny, przez co stracił z nimi kontakt w tym z dziećmi, którzy potrzebowali go, ponadto odczuwa jego skutki także w kontaktach z żoną.

Podnosił, że skazanie dla normalnego człowieka jest tragedią. Wskazał, że po zastosowaniu środka zapobiegawczego popadł w depresję, zamknął się w sobie, nie ma zaufania do nikogo.

Cała sprawa miała wpływ na jego rodzinę. Według wnioskodawcy na śmierć jego brata miał wpływ stres i szok jakiego doznał po uzyskaniu informacji o Areszcie. Nadto jego relacje z dziećmi można uznać za poprawne, jednakże zostały one pozbawione ciepła, a także zdaniem P. S. nabrały do niego dystansu.

W odniesieniu do relacji łączącej wnioskodawcę z małżonką sytuacja jest tożsama. P. S. wskazał na to, że osadzenie go w Areszcie Śledczym spowodowało, że zakończył się w jego życiu pewien etap małżeństwa, jego zachowanie zmieniło się, stał się bardzo nerwowy, ma problemy ze snem, nie bierze aktywnego udziału w życiu rodzinnym, nie wyjeżdża nigdzie, jest zamknięty w sobie częściej nie rozmawia z żoną jest zdania, że do poprzednio łączącej go relacji z małżonką nie ma powrotu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Wniosek P. S. należało uwzględnić w części w zakresie zadośćuczynienia za doznane krzywdy, zaś zakresie odszkodowania za poniesioną szkodę wniosek należało oddalić w całości.

Biorąc pod uwagę fakt izolacji P. S. w okresie od dnia 08 czerwca 2006 r. do dnia 18 grudnia 2007 r. Sąd przyjął, że roszczenie o zadośćuczynienie jest co do zasadny słuszne, jednakże w innej kwocie niż wnioskowano.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż w postępowaniu niniejszym Sąd dysponował dowodami ze źródeł osobowych tj. z zeznań P. S., G. S., A. S. oraz J. S.. Osób, które posiadały wiedzę w zakresie badanym przez Sąd, a więc co do okoliczności obrazujących sytuację osobistą, rodzinną, zawodową i majątkową wnioskodawcy przed jego tymczasowym aresztowaniem w sprawie IV K 1179/12 w trakcie pobytu wnioskodawcy w warunkach izolacji więziennej oraz po opuszczeniu aresztu. Sąd także – dla uzupełnienia bądź weryfikacji depozycji wnioskodawcy i świadków pozyskał dokumentację medyczną związaną z pobytem P. S. w Areszcie Śledczym, a także archiwalną książkę zdrowia wnioskodawcy również z okresu izolacji. Działania Sądu były podyktowane koniecznością zbadania okoliczności rzutujących na wysokość zadośćuczynienia, bowiem te – w świetle wyroku uniewinniającego – z uwagi na pobyt w areszcie śledczym P. S. - co do zasady było roszczeniem oczywistym. Natomiast wątpliwości powstały w zakresie zasadności i dalej wysokości szkody o charakterze nie materialnym. Zauważyć należy, iż we wniosku głównym pełnomocnik początkowo wnosił o 90.000,00 zł dopiero we wniosku uzupełniającym pełnomocnik dokonał obliczeń i ustalił wysokość zadośćuczynienia w wysokości 558.000,00 złotych wnosząc aby Sąd kierując się dyspozycją art. 552 § 1 k.p.k. w zw. z art. 552 § 4 k.p.k. i kształtując wysokość szkody o charakterze materialnym miał na uwadze okres czasu od dnia 08 czerwca 2006r. do dnia 18 grudnia 2007r. co daje 558 dni. Taka modyfikacja wniosku przyjęta przez wnioskodawcę wyniosła kwotę 1.000,00 zł za jeden dzień pozbawienia wolności.

Zgodnie z art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 552 § 1 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 01 lipca 2015 r. oskarżonemu, wobec którego stosowano niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania wobec niego wspomnianego środka przymusu. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za niewątpliwie niesłuszne aresztowanie oparta jest na zasadzie ryzyka, a nie na zasadzie winy, co powoduje, że niewątpliwie niesłusznym, w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k., jest takie tymczasowe aresztowanie, które było stosowane z obrazą przepisów rozdziału 28 k.p.k. oraz tymczasowe aresztowanie powodujące dolegliwość, której zatrzymany nie powinien doznać, w świetle całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie, a także, w szczególności, prawomocnego jej rozstrzygnięcia (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 września 1999 r., sygn. akt I KZP 27/99, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2002 r., sygn. akt III KKN 452/99).

Odnosząc powyższe rozważania do stanu faktycznego niniejszej sprawy stwierdzić należy, że Sąd uznał tymczasowe aresztowanie zastosowane wobec P. S. w sprawie Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi P. w W. o sygn. akt IV K 1179/12 za niesłuszne w stopniu niewątpliwym. Należy mieć na uwadze, że prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie z dnia 05 kwietnia 2017 r. sprawie o sygn. akt VI Ka 1175/16 wnioskodawca P. S. został uniewinniony od popełnienia przestępstwa, o które był podejrzany na etapie stosowania tymczasowego aresztowania. Ponadto kasacja złożona przez Prokuratora w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt II KK 298/17 wyrokiem z dnia 27 grudnia 2017r. została oddalona w całości. Jednocześnie podkreślić należy, iż wnioskodawca w żaden sposób nie przyczynił się do zastosowania wobec niego tymczasowego aresztowania, a w szczególności konsekwentnie nie przyznawał się do winy, składając stosowne wyjaśnienia.

Sąd ustalając wysokość kwot zadośćuczynienia jak i odszkodowania – w zakresie wniosków – przyjął wskazany okres niesłusznego tymczasowego aresztowania w sprawie IV K 1179/12 od dnia 08 czerwca 2006 roku do dnia 18 grudnia 2007 roku tj. 558 dni.

Świadczenie składa się zatem z dwóch elementów. Pierwszy odnosi się do odszkodowania za poniesioną szkodę o charakterze materialnym, który ma na celu wyrównanie w formie pieniężnej rzeczywistego uszczerbku w majątku wnioskodawcy, zarówno w zakresie rzeczywistej straty (damnum emergens) jak i utraconych korzyści (lucrum cessans), a których wnioskodawca doznał w wyniku niesłusznego tymczasowego aresztowania.

Drugim elementem jest natomiast zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, które ma na celu rekompensatę cierpień zarówno moralnych jak i psychicznych, które wnioskodawca doznał w związku z czasowym pozbawieniem wolności.

Tytułem odszkodowania wnioskodawca zażądał konsekwentnie kwoty 18.900,00 zł. Sąd chce zaznaczyć, że – po pierwsze - wysokość odszkodowania nie stanowi sumy utraconych zarobków, a jedynie uwzględnia różnicę między stanem majątkowym, jaki by istniał, gdyby wnioskodawcy nie aresztowano, a stanem rzeczywistym w chwili odzyskania wolności. Stanowisko Sądu w tym zakresie oparte zostało na wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 października 2012 roku o sygn. II AKa 281/12 (LEX nr 1238294) stanowiącym iż :” Rozmiar takiej szkody zależy zatem od możliwości zarobkowania wnioskodawcy, i ustalenia ile przeznaczyłby na oszczędności lub zwiększenie trwałych składników majątku, gdyby pozostawał na wolności i po odliczeniu wydatków jakie poniósłby na utrzymanie siebie gdyby nie został zastosowany wobec niego środek o charakterze izolacyjnym. Podobnie wypowiedział się także Sąd Apelacyjny w Rzeszowie: ”Odszkodowanie ma charakter kompensacyjny, a co za tym idzie prowadzi ono do wyrównania stanu majątkowego jaki zaistniałby, gdyby niekorzystne dla wnioskodawcy okoliczności, w postaci tymczasowego aresztowania, nie nastąpiły. Oznacza to więc, że zasądzając odszkodowanie z tytułu utraconych zarobków sąd musi brać pod uwagę to ile wnioskodawca przeznaczyłby na swoje podstawowe potrzeby życiowe, gdyby przebywał na wolności i różnicę między tą kwotą, a kwotą uzyskanych dochodów może zasądzić tytułem odszkodowania z powodu utraconych zarobków” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 07.03.2013 roku sygn. I AKa 15/13, LEX nr 1293709). Stanowisko Sądu Okręgowego wynikało także z samej postawy wnioskodawcy oraz treści wniosku (głównego i uzupełniającego), który podniósł, iż z uwagi na upływ czasu – nie ma możliwości w sposób bezsporny wykazać rzeczywistej wysokości szkody materialnej, wnosząc aby tym samym w kształtowaniu kwoty odszkodowania Sąd skorzystał z treści art. 322 k.p.c. zgodnie którym jeżeli;” Jeżeli w sprawie o

naprawienie szkody [...] sąd uzna, że ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

Niewątpliwie podstawowym źródłem dowodowym w tej sprawie stanowiły zeznania wnioskodawcy P. S.. Jakkolwiek Sąd nadał im walor wiarygodności w zakresie jego relacji o sytuacji osobistej, rodzinnej i zawodowej poprzedzającej zatrzymanie i osadzenie w areszcie w oparciu o relacje samego wnioskodawcy, a także jego żony G. S., A. S. i J. S. oraz dokumentację tzw: pracowniczą Sąd zakwestionował te zeznania wnioskodawcy, które dotyczyły jego dochodów uzyskiwanych przed zastosowaniem tymczasowego aresztowania.

A zatem opis sytuacji rodzinnej i zawodowej wnioskodawcy przed zastosowaniem najsurowszego środka zapobiegawczego znajduje swoje umocowanie w depozycjach świadków– i relacje te wzajemnie się uzupełniają, pozwalając w tym zakresie Sądowi na czynienie ustaleń faktycznych. Wypowiedzi P. S. dotyczyły istoty sprawy, ale nosiły także ogólnikowość szczególnie wówczas gdy podejmowane były przez Sąd próby ustalenia wysokości wynagrodzenia jakie uzyskiwał wnioskodawca w badanych przez Sąd okresie tj. przed osadzeniem. Sąd badał także wysokości kosztów utrzymania wnioskodawcy w tym czasie, jego ewentualne zobowiązania i powinności o charakterze finansowych dla ustalenia czy P. S. miał realne możliwości czynienia oszczędności. P. S. a także G. S. co do zasady nie podali dokładnie ile wynosiły zarobki wnioskodawcy, nie pamiętali pomocnych dla Sądu w tym zakresie okoliczności, a jedynie w depozycjach uzupełniających P. S. wskazywał, że przed osadzeniem był zarejestrowany na najniższe wynagrodzenie 1.200,00 zł. natomiast G. S. podała, że dochód męża wynosił 1.500,00 zł miesięcznie. Ponadto na uwagę zasługuje fakt, że pełnomocnik we wniosku wskazał że P. S. osiągał dochód około 900,00zł., co również wynika z pisma z ZUS-u. P. S. podkreślił, że koszty utrzymania mieszkania wynosiły 800 zł. Sąd odbierając zeznania wnioskodawcy nie odnosił wrażenia, aby P. S. celowo, w sposób nieodpowiadający prawdzie, świadomie powiększał rozmiar doznanych krzywd o charakterze finansowym, to jednak pewne okoliczności przez niego zgłaszane nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym, tak w zeznaniach świadków jak i w pozyskanej dokumentacji. Sąd w tym wypadku miał przede wszystkim na uwadze ustalenia dotyczące jaka była faktyczna kwota wynagrodzenia P. S.. Sąd miał również na uwadze to, iż to na wnioskodawcy wysuwającego określone roszczenia wobec Państwa ciążył obowiązek udowodnienia swoich racji, tak aby Sąd dysponując przedstawionymi przez niego dowodami miał możliwość ustalenia wysokości szkody, nawet przy przesłankach wynikających z treści art. 322 k.p.c, a do czego zobowiązuje wnioskodawcę art. 6 k.c. Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi określone skutki prawne”. Zgodnie bowiem z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 października 2015 roku sygn. I ACa 298/15:” Sąd nie może przez zastosowanie art. 322 k.p.c. zwolnić powoda z ciężaru gromadzenia materiału procesowego i dowodzenia faktów. Sądzić zatem należy, że stosowanie art. 322 k.p.c. możliwe jest dopiero, jeżeli powód wyczerpał wszelkie możliwe środki dowodowe.”

Zarówno wnioskodawca jak i pełnomocnik wnosili zatem o uwzględnienie w wysokości szkody o charakterze materialnym kwoty 18.900,00 zł jaka powstała tytułem odszkodowania. W tym zakresie Sąd wziął jednak pod uwagę to, że wnioskodawca w swoich zeznaniach wskazał na inną kwotę a mianowicie 1.200,00 zł jaką otrzymywał tytułem wynagrodzenia. Ponadto uwadze Sądu nie uszła również depozycja G. S., która podała kwotę około 1.500,00 zł. Zatem Sąd posiłkował się również zeznaniami wnioskodawcy i świadka G. S. złożonymi na rozprawie. W oparciu o zeznania żony wnioskodawcy Sąd mógł w sposób ogólny i orientacyjny ustalić jakie wynagrodzenie mógł otrzymywać wnioskodawca w okresie 2006r, jakie były ich wspólnie koszty utrzymania, czy i jakie mogli czynić wspólnie oszczędności, bowiem w tym zakresie świadek zeznawała, że po osadzeniu P. S. w areszcie, nie miała żadnych oszczędności, pożyczła pieniądze od córki. Ta okoliczność została potwierdzona w zeznaniach dwóch pozostałych świadków A. S. i J. S., od której to G. S. pieniądze pożyczła. Świadek G. S. w swoich depozycjach – udzielając informacji o wysokości dochodów P. S. w okresie przed osadzeniem wskazywała zatem, że wnioskodawca cały czas wykonywał pracę „przynosił pensje” powiększoną o dodatkowe pieniądze z racji wykonywanych dodatkowych prac chociaż nie potrafiła sprecyzować kwoty jaką otrzymywał jej mąż za dodatkowe prace. Świadek tylko ogólnie wskazała kwotę 1.500,00 zł. Świadek oceniała także – w oparciu o bieżące realia finansowe – iż koszty ich utrzymania oscylowały w wysokości wszystkich zarobionych pieniędzy co nie pozwalało na dokonywanie oszczędności.

A zatem zeznania świadków Sąd uwzględnił bowiem – wspólnie z depozycjami P. S. tworzą spójny i wzajemnie się uzupełniający obraz co do jego stanu zdrowia fizycznego i psychicznego a także relacji rodzinnych. Jednocześnie Sąd dostrzeżone rozbieżności w pozyskiwanych dochodach w roku 2006 weryfikował głównie w oparciu o pozyskaną dokumentację w postaci: pisma z ZUS-u a także części

Uwzględniając powyższe przesłanki pozwalające Sądowi na skorzystanie z dyspozycji art. 322 k.p.c. Sąd w pierwszej kolejności podejmował próby ustalenia w sposób bezsporny okoliczności kształtujących zasadność i wysokość odszkodowania bowiem reguła wyrażona w treści art. 322 k.p.c odnosi się wyłącznie do tego elementu, bowiem wysokość zadośćuczynienia Sąd ustala według sędziowskiego uznania w granicach swobodnej oceny dowodów. Na powyższą kwestię wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 22 kwietnia 2015 roku sygn.. IACa 1504/14:”

Na podstawie osobowych źródeł dowodowych w połączeniu z dokumentacją Sąd nie miał zatem możliwości ustalenia w sposób pewny wysokości dochodów jakie otrzymywał wnioskodawca w okresie poprzedzającym jego tymczasowe aresztowanie w 2006 roku, jakie były faktyczne koszty jego utrzymania, a także możliwości w zakresie czynienia oszczędności. J. S. i A. S. w tym zakresie mieli wiedzę jedynie ogólną, a jedynie wnioskodawca i jego żona podejmowali próby wskazania pewnych sum odnosząc się do wartości pieniądza w czasie prowadzonego postępowania w tej sprawie. Sąd zatem uznał, iż ściśle udowodnienie wysokości szkody odszkodowawczej jest niemożliwe wobec upływu czasu, niepewnych w tym zakresie depozycji świadków jak i samego wnioskodawcy i braku pełnej dokumentacji w tym zakresie. Nadto w swoich zeznaniach wnioskodawca szczerze powiedział, że nie był w stanie zaoszczędzić żadnych pieniędzy. Z tych względów Sąd oddalił wniosek o odszkodowanie.

Stosownie do art. 446 § 4 k.c., zadośćuczynienie przysługuje za "doznaną krzywdę", "odpowiedniej sumie" i stanowi naprawienie szkody niematerialnej, ze swej natury niemożliwej do ścisłego wymierzenia. Kryteria zawarte w przepisach normujących zadośćuczynienie mieszczą już w sobie możliwość ustalenia wysokości zadośćuczynienia, bez potrzeby sięgania do art. 322 k.p.c” ;

W zakresie zadośćuczynienia P. S. początkowo wnosił o kwotę 90.000,00 zł. następnie w piśmie procesowym zmienił żądanie na kwotę 558.000,00 zł. i konsekwentnie wnosił o zasądzenie na jego rzecz kwoty w wysokości 558.000,00 zł. Na kwotę w tej wysokości - co prawda we wniosku zmodyfikowanym zarówno sam wnioskodawca jak i pełnomocnik nie wskazywali na elementy które głównie rzutowały na żadaną kwotę, zatem Sąd uznał iż elementy wskazane we wniosku pierwotnym pozostają bez zmian: długość stosowanego tymczasowego aresztowania, rodzaj zarzutu w związku z którym przebywał w areszcie, uzyskanie statusu niebezpiecznego i osadzenie w celi w podejrzanymi o podobnym ciężarze gatunkowym osobami, utrata zdrowia psychicznego i pogorszenie zdrowia fizycznego, utrata dobrego imienia, dolegliwości psychiczne rodziny.

Rolą zadośćuczynienia jest rekompensata za doznane krzywdy i dolegliwości moralne jako poniósł wnioskodawca w związku z jego tymczasowym aresztowaniem. Wysokość zadośćuczynienia winna być mierzona dolegliwościami osoby pokrzywdzonej i odpowiadać współczesnym standardem społeczeństwa, tak aby krzywda została prawidłowo wynagrodzona. Wysokość zadośćuczynienia wyznaczają zatem dwie granice. Z jednej strony musi ono przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną dla wnioskodawcy, z drugiej zaś powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, być kwotą realną, a nie nadmierną, a dodatkowo powinna być oparta na zobiektywizowanych kryteriach, wynikających z przeprowadzonego postępowania dowodowego, które muszą określić granice subiektywnego odczucia krzywdy przez wnioskodawcę (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 sierpnia 2004 r., WA 18/04, OSNwSK 2004/1/1487).

W realiach tej konkretnej sprawy, jako elementy kształtujący kwotę zadośćuczynienia dla P. S., Sąd uwzględnił przede wszystkim okoliczności związane z czasokresem pobytu wnioskodawcy w Areszcie Śledczym, jak również następstwa tego pobytu w sferze emocjonalnej i psychicznej pokrzywdzonego z uwagi na treść i rodzaj zarzucanego mu czynu i przypisany mu status sprawcy niebezpiecznego, co wpłynęło także na warunki w jakich przebywał on w areszcie.

Rozważenie tych okoliczności sprawy doprowadziło zatem Sąd do ustalenia kwoty należnego zadośćuczynienia w wysokości 223.000,00 zł. Sąd uznał iż wysokość zadośćuczynienia w tej wysokości „stanowi rekompensatę i ma na celu złagodzenie pokrzywdzonemu odczucia krzywdy, bowiem nie jest możliwe ujęcie w kategoriach ekonomicznych ujemnych doznań psychicznych czy dolegliwości izolacji, a przyznawana suma pieniężna nie jest przecież z reguły w stanie odzwierciedlić rzeczywistego rozmiaru negatywnych odczuć pokrzywdzonego, ponieważ tego rodzaju szkody niemajątkowej nie da się wprost wycenić. Depozycje tego świadka G. S. pozwoliły także Sądowi na ocenę zmiany w postawie P. S. w związku z jego pobytem w areszcie. G. S. pamiętała, że podczas widzeń z mężem widziała osobę przybitą, która poddawała w wątpliwość czy w ogóle opuści areszt, bardzo schudł około 20 kg, a gdy P. S. przebywał już na wolności i powrócił do rodzinnego domu stał się nerwowy. Nie można było nawiązać z nim swobodnej rozmowy. Ogólnie stwierdzić można, iż obraz osoby P. S. zaprezentowany przez świadków żonę i dzieci wnioskodawcy przed, w trakcie jego pobytu w warunkach izolacji więziennej, a także po opuszczeniu Aresztu Śledczego można uznać za spójny i rzetelny, zaś ich zeznania wsparły także relacje wnioskodawcy o jego postawie w trakcie osadzenia i po opuszczeniu aresztu.

W przypadku braku możliwości wycenienia szkody niemajątkowej Sąd ma obowiązek czuwać aby kwota zadośćuczynienia nie była wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie w sprawie II AKa 238/15 z dnia 11 września 2015 roku, LEX nr 1843272);

Czynnikiem, który w najbardziej znaczącym stopniu wpłynął na wysokość zadośćuczynienia był okres izolowania oskarżonego od rodziny i społeczeństwa, liczonych od dnia 08 czerwca 2006 roku do 18 grudnia 2007 roku. U P. S. skutki tak długiego pobytu w warunkach izolacji więziennej niewątpliwie wpłynęły na jego emocje a przede wszystkim na duże poczucie pokrzywdzenia, który w postawie wnioskodawcy chociażby na sali sądowej było widoczne, gdy Sąd zarządził przerwę z uwagi na płacz wnioskodawcy. Kolejne decyzje Sądu o przedłużeniu tymczasowego aresztowania, które wnioskodawca stale kwestionował, potęgowały w nim poczucie rezygnacji i wątpliwości w możliwość uzyskania sprawiedliwego rozstrzygnięcia w sprawie. Odczucia takie wyrażał on dobitnie wobec bliskich mu osób z którymi utrzymywał kontakt podczas pobytu w areszcie. Nie sposób pominąć także charakteru zarzutu jaki został postawiony P. S.. Wnioskodawca został oskarżony o jedno z najcięższych przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu co wpłynęło nie tylko na warunki w jakich przebywał w areszcie, ale przede wszystkim na jego kondycję psychiczną. Negatywnymi przeżyciami były z pewnością nieporozumienia między współosadzonymi, przepełniona cela, konieczność przebywania wśród więźniów szczególnie niebezpiecznych, a także brak intymności, które to okoliczności sąd również uwzględnił miarkując wysokość zadośćuczynienia.

Kolejnym aspektem wpływającym na rozmiar doznanej krzywdy był wpływ pobytu w areszcie na stan psychiczny wnioskodawcy. Z osoby towarzyskiej i wesołej (co podkreślała jego żona) stał się człowiekiem nerwowym, nadpobudliwym i niespokojnym. Świadek przyznawała, iż P. S. w zasadzie do chwili obecnej nie poradził sobie z traumą pobytu w areszcie. Związek przyczynowo skutkowy między stanem powyższym, a pobytem w Areszcie Śledczym jest w ocenie Sądu jasny i należycie wykazany przy wykorzystaniu zasad prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego. Pobyt w areszcie, zwłaszcza tak długi, rodzaj zarzutu i związane z tym położenie wnioskodawcy, który wcześniej nie był karany było wydarzeniem wysoce traumatycznym o dużym natężeniu cierpienia psychicznego. Sąd uznał również za wyjątkowo traumatyczne przeżycie wnioskodawcy - śmierć jego brata, który po pozyskaniu informacji o zastosowaniu tymczasowego aresztowania doznał szoku i w krótkim czasie zmarł. Dodatkowym cierpieniem dla P. S. była świadomość, że nie będzie on mógł towarzyszyć bratu w jego ostatniej drodze. Co prawda wobec wnioskodawcy nie zapadła kategorię decyzja o braku możliwości uczestnictwa w pogrzebie jednakże z uwagi na zarzut jaki został postawiony P. S. musiałby on być na ceremonii pogrzebowej skuty i pod bronią. Wobec powyższego rodzina wnioskodawcy uznała, że nie będzie wnioskować o udział P. S. w pogrzebie brata.

W ocenie Sądu bezspornym jest, że czas trwania postępowania karnego wywoływał u wnioskodawcy szereg ujemnych skutków takich jak niepewność sytuacji prawnej w jakiej pozostawał, obowiązek udziału w rozprawach, Należy jednak wyraźnie podkreślić, iż te okoliczności nie wiązały się w sposób bezpośredni z tymczasowym aresztowaniem P. S., ale z charakteru sprawy i rodzajem zarzutu jaki był mu przedstawiony.

Wszystkie powyższe argumenty sprawiły, że Sąd uznał iż wnioskowana kwota 558.000,00 złotych stanowiłaby kwotę rażąco wysoką i nie udowodnioną w zakresie żądanej wysokości.

Sąd nie uwzględnił także żądania prokuratora wnoszącego aby kwota zadośćuczynienia stanowiła 130.000,00 zł bowiem wysokość kwoty zadośćuczynienia w każdej konkretnej sprawie w oparciu o pozyskane dowody musi być kwotą "odpowiednią". Sąd Okręgowy wyraził pogląd, że przy ustalaniu, w ramach swobodnego uznania, wysokości zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną niesłusznym pozbawieniem wolności, w tym przez tymczasowe aresztowanie, należy brać pod uwagę wszystkie ustalone w sprawie okoliczności rzutujące na określenie rozmiaru krzywdy wyrządzonej osobie pozbawionej wolności, w tym zwłaszcza okres izolowania jej od społeczeństwa, który w miarę rozciągania się w czasie w naturalny sposób wzmaga poczucie krzywdy. W ocenie Sądu - wobec powyższych rozważań kwota proponowana przez Prokuratora nie odpowiada tym elementom, które kształtowały decyzję Sądu w zakresie wysokości zadośćuczynienia to okres izolacji więziennej, stopień dolegliwości z jakim wiązało się stosowanie tego środka dla wnioskodawcy, poczucie przykrości i ich intensywność, konieczność poddania się rygorom więziennym wobec rodzaju zarzutu udziału w zorganizowanej grupie przestępczej, rzadki kontakt w postaci widzenia z bliskim);

Zgodnie z art. 554 § 4 k.p.k., postępowanie w sprawach odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłuszne tymczasowe aresztowanie jest wolne od kosztów, w związku z czym Sąd orzekł jak pkt III wyroku.

--	--	--	--